

רבי אלעזר בן ערך

רבי אלעזר בן ערך היה תלמידו של רבן יוחנן בן זכאי.

רבן יוחנן בן זכאי רבו כינהו "מעייין המתגבר" (אבות ב', ח'). אבא שאול שיבח אותו, ואמר עליו בשם רבן יוחנן בן זכאי: "אם יהיו כל חכמי ישראל בכף מאזניים ואליעזר בן הורקנוס אף עמהם, ואלעזר בן ערך בכף שנייה – מכריע הוא את כולם" (שם).

אבות ב', ט':

"אמר להם [רבן יוחנן]: צאו וראו איזוהי דרך ישרה שידבק בה האדם.

רבי אליעזר אומר: עין טובה.

רבי יהושע אומר: חבר טוב.

רבי יוסי אומר: שכן טוב.

רבי שמעון אומר: הרואה את הנולד.

רבי אלעזר אומר: לב טוב.

אמר להם: רואה אני את דברי אלעזר בן ערך, שבכלל דבריו דבריכם.

אמר להם: צאו וראו איזוהי דרך רעה שיתרחק ממנה האדם.

רבי אליעזר אומר: עין רעה.

רבי יהושע אומר: חבר רע.

רבי יוסי אומר: שכן רע. רבי שמעון אומר: הלווה ואינו משלם, אחד הלווה מן האדם כלווה מן המקום

ברוך הוא, שנאמר (תהלים ל"ז) לוֹוֶה רָשָׁע וְלֹא יִשְׁלַם וְצָדִיק חֹנֵן וְנוֹתֵן.

רבי אלעזר אומר: לב רע.

אמר להם: רואה אני את דברי אלעזר בן ערך שבכלל דבריו דבריכם".

רבי אלעזר בן ערך היה יודע לדרוש בחכמה הפנימית העמוקה של התורה. פעם אחת הלך בדרך עם

רבן יוחנן בן זכאי והחל לדרוש בפנימיות התורה, עד שירדה אש מהשמים וסכסכה [=שרפה מעט] את כל

האילנות שבשדה. עמד רבן יוחנן בן זכאי ונשקו על ראשו ואמר: "ברוך ה' אלקי ישראל שנתן בן

לאברהם אבינו שיודע להבין ולחקור ולדרוש במעשה מרכבה. אשריך אברהם אבינו שאלעזר בן ערך

יצא מחלצין!" (בבלי חגיגה י"ד:).

[הסיפור "אל תאמין בעצמך!" בספר "כה עשו חכמינו" ד', עמ' 150 והלאה].

- חשיבות החברותא והחברים
- לא להתגאות